

N.V. Rotterdamsche Tramweg Maatschappij

Versie: 8 juli 2021

© Allan Kleiweg

Hoofdkantoor Rosestraat

Vestigingen RTM-hoofdkantoor

Periode	Locatie	Adres	Noot
1879-1904	Rotterdam	Isaïc Hubertstraat 88	*1
1905-1970	Rotterdam	Rosestraat 3 a	*2
1971-1978	Zierikzee	Grachtweg	*3

- *1 Vanaf 1905 hoofdkantoor van de RETM
- *2 Per 9 januari 1905 hoofdkantoor, thans gemeentelijk monument / **Behouden !**
- *3 Per 1 januari 1971 hoofdkantoor / **Behouden !**

Iedere organisatie van enige omvang, heeft een fatsoenlijk kantoor nodig. Vervoersbedrijven beschikken over een hoofdkantoor, waar vanuit de organisatie wordt aangestuurd. Vanaf de oprichting, was het RTM-hoofdkantoor gevestigd aan de Rotterdamse Isaïc Hubertstraat, naast de remise, Centrale Werkplaats en de dienstwoning van de directeur. De stoomtramlijn naar Schiedam werd geëxploiteerd vanuit de remise Delfshaven, maar het papierwerk liep via het hoofdkantoor. Ook de Kaapsporige lijnen naar de eilanden, werden de eerste jaren vanuit hoofdkantoor aan de Isaïc Hubertstraat aangestuurd. De opsplitsing van de RTM in 1904, in de RETM (stadsvervoer) en RTM (interlocaal vervoer), had o.a. tot gevolg dat er een nieuw RTM-hoofdkantoor moest komen.

Het nieuwe RTM-hoofdkantoor voor de nieuwe streekvervoerder, werd in de Rosestraat gebouwd. Op een merkwaardig driehoekig stukje land naast de RK-kerk, liggend naast de 'Chinese Muur' rond het Handelsterrein. Het pand functioneerde als hoofdstation met het beginpunt en eindpunt van de tramlijnen naar de Hoeksche Waard en Voorne-Putten, was voorzien van een ruime restauratie en een verkooploket, en als hoofdkantoor van de gehele onderneming. Voor reizigers uit Rotterdam was het station een overstappunt van de RETM/RET op de RTM, waar men voor vertrek een kopje koffie kon drinken of het sanitair bezoeken. Er was een (oorspronkelijk overkapt) perron, maar daar pasten slechts twee rijtuigen langs. Bestond de tram uit pakweg zes rijtuigen, dan stond de staart van de tram in de Entrepotstraat, waar men bij het instappen flink moest klauteren. Stond de tram gereed op het spoor 'onder de bomen', aan de Rosestraatzijde van het station, dan was klauteren altijd vereist. Belijning ontbrak in de Rosestraat, het overige verkeer laveerde om de trams heen.

In latere jaren, na de opheffing van de tramlijnen naar de Hoeksche Waard, vertrokken vanaf het voormalige spoor 'onder de bomen', die toen al lang verdwenen waren, de busdiensten. De tramsporen zijn echter altijd blijven liggen, als verwijzing naar het rijke tramverleden.

Intercommunale dienst.
De Rottendamsche Tramwegmaatschappij, die op 9 Januari haar nieuw stationsgebouw aan de Rosestraat in gebruik nam, zette den aanleg harer intercommunale lijnen met kracht voort. Op 1 November werd de dienst Spijkenisse—Hellevoetsluis geopend. De lijn naar Brielle en Oostvoorne is in aanleg en in het najaar van 1906 kan de in-gebruik-neming daarvan worden verwacht.

Het stationsgebouw en hoofdkantoor aan de Rosestraat werden officieel in gebruik genomen op 9 januari 1905.

Tijdschriftartikel: Een nieuw station

Nieuws uit Rotterdam

Ten behoeve van de Stoomtramdiensten der Rottendamsche Tramwegmaatschappij naar de Zuid-Hollandsche en Zeeuwsche eilanden is aan de Rosestraat te Fijenoord een stationsgebouw met verhoogd perron gebouwd. Met de beperkte ruimte, die beschikbaar was op het driehoekig stuk terrein hoek Entrepot en Rosestraat, is gewoekerd.

Langs den entrepot-dok-muur is dubbelspoor aangelegd, waar overheen de stationsoverkapping reikt.

In een centrale hal, waartoe de hoofddeur toegang verleent, komen uit het plaatskaartenbureau en de wachtkamers 1^e en 2^e klasse met restauratieinrichting.

Drie lange tramwagens kunnen voor het perron naderen.

Op de bovenverdiepingen bevinden zich de directie- en commissariskamer, de teekenbureaux voor den technischen dienst, de telefoondienst met de eilanden enz. en verdere vertrekken voor administratieve doeleinden.

Voor den stoomtramdienst is het nieuwe gebouw een groote aanwinst, daar tot nog toe de geheele stationsdienst uitgeoefend moest worden op de openbare straat.

Stukgoed: Rosestraat

Er zijn mensen die zich in elk soort wachtkamer geheel op hun gemak voelen. Ze voeren er boeiende gesprekken of raken in amusante lectuur verdiept. Ons lukt dat nooit. Bij de dokter zitten we zenuwachtig te piekeren over de kwalen die hij straks misschien wel zal ontdekken. Als hij niets vindt, is het ook niet goed, want welk verstandig mens gaat naar de dokter als hij volkomen gezond is? Bovendien wordt het tegenwoordig met al die patiënten zo moeilijk om te onthouden wanneer je aan de beurt bent. Als je geen volgbriefje krijgt, moet je aan één stuk door blijven tellen.

De meeste stationswachtkamers behoren ook niet tot de gelegenheden waar je voor je plezier naar toe gaat. De angst voor de klok hangt er in de lucht. Iedereen wil zo gauw mogelijk bediend worden en onmiddellijk afrekenen. Het uitzicht op de perrons is meestal erg gebrekkig, zodat je veel te vroeg wegloopt om te zien of de trein er al staat.

Men kan zich voornemen om stations te mijden, zoals we na onze Keulse ervaringen hebben gedaan, maar het leven blijft zijn eisen stellen, en zo kwamen we in de wachtkamer van de RTM aan de Rosestraat terecht. Ook ditmaal hadden we ruim een halfuur de tijd. Eerst als de tramtunnel in bedrijf is, zullen we de tramverbinding met de Linker Maasoever vertrouwen.

De RTM-wachtkamer heeft voor eens een heel eigenaardige sfeer. Wat de hoge ramen, de planken vloer en het plafond betreft, lijkt ze veel op een evangelisatielokaal dat we vroeger hebben gekend, al stond daar geen buffet. Men ziet er tafeltjes met gietijzeren poten en een blad van echt marmer. Aan de muur hangt een echt Gouds tegeltableau, door het personeel aangeboden op 30 April 1923 bij het vijf en twintigjarig bestaan van de eerste stoomtramlijn op de Zuidhollandse eilanden. Een groot voordeel van deze wachtkamer is, dat men de aankomst van de tram onmogelijk kan missen. Soms rijdt de machinist zelfs om het gebouw heen, opdat niemand meer in onzekerheid kan blijven. Het heeft iets van de statigheid waarmee een zeeschip op de rivier zwaait voordat het ligplaats kiest. Er is dan nog alle gelegenheid om het kopje koffie uit te drinken en kalm af te rekenen met de vriendelijke ober, die duidelijk "inclusief" zegt en de dienstregeling uit zijn hoofd kent.

Bij vertrek ervaart men nog iets van het plechtige, dat toch eigenlijk bij het begin van elke reis hoort en dat geheel verloren gaat op de moderne spoorwegstations met hun verraderlijk snelle treinen. Wij mogen die Rosestraat wel.

‘RTM bond kat op het spek’

Lokettiste in geldnood verduisterde f 3500,=

(Van een onzer verslaggevers)

Een tengere jonge vrouw, bleek en nerveus, bekende maandagmorgen ter zitting van de Rotterdamse politierechter, dat zij als lokettiste in het stationsgebouw van de RTM aan de Rosestraat ongeveer 3.500,= had verduisterd. Zij was niet gedetineerd; de rechter-commissaris had haar na het verhoor in het Huis van Bewaring laten gaan, vermoedelijk uit medelijden en omdat er geen vrees is voor “herhaling van misdrijf” bestond.

Verdachte, nu elders werkzaam als kantoorbediende, werd in het reclasseringsrapport een eenzaam figuur genoemd, die wel bij haar ouders inwoonde, maar van hen was vervreemd. Zij wilde nooit huis eten, ook om gelegenheid te hebben in de stad een getrouwde man te ontmoeten, met wie ze bevriend was geraakt.

Van haar bescheiden salaris kon zij haar maaltijden in restaurants op den duur niet meer betalen en de vriend was blijkbaar ook niet zo goed bij kas geweest. Zo kwam zij er toe, nu en dan geld achter te houden dat zij als lokettiste had ontvangen.

Het heeft vrij lang geduurd voordat men bij de RTM ontdekte, dat de lokettiste een tekort van omstreeks duizend gulden had. Zij beweerde het geld te hebben verloren. Dit verhaal vond geloof en er werd een afbetalingsregeling getroffen. En omdat het meisje in restaurants bleef eten en toch ook de schuld moest afbetalen, ging zij met verduisteren door. Dit kwam eerst aan het licht toen zij zich f 2.500 had toegeëigend.

De officier van Justitie was slecht te spreken over de administratie van de RTM. Verdachte had moeten bekennen toen het eerste tekort werd ontdekt, maar de officier vond het laakbaar, dat men haar rustig had laten zitten op een post waar de verleiding groot was. “De kat op het spek binden !”

Voor een geheel voorwaardelijke straf waren de feiten te ernstig. Eigenlijk wel jammer, dat de rechter-commissaris verdachte niet in voorarrest had gehouden, dan had zij de straf meteen kunnen uitzitten. Nu bestaat de kans, dat zij de nieuwe betrekking kwijtraakt. De eis luidde: vijf maanden gevangenisstraf, waarvan drie voorwaardelijk met drie jaar proeftijd en toezicht.

De raadvrouwe verzocht een geheel voorwaardelijke straf voor cliënte, maar de politierechter veroordeelde verdachte conform de eis. “Ik heb het ook wel verdiend,” zei het meisje schreiende.

Beschouwing

- Het hoofdstation, tevens hoofdkantoor, van de RTM, gelegen aan de Rotterdamse Rosestraat, was voor tramliefhebbers een bijkans heilige plek. Het pand had een merkwaardige driehoeksvorm, met een natuurstenen toegangspoort en een perron waar de trams vertrokken naar Spijkenisse, Hellevoetsluis en Oostvoorne. Althans, in de periode dat de samensteller van deze artikelenreeks, het trambedrijf persoonlijk mee heeft mogen maken (1962-66). Van de hoofdingang liep een gang naar het perron, met aan de linkerhand ook de ingang van de restauratie. Aan de rechterhand was een verkooploket, waar plaatsbewijzen, abonnementen en dienstregelingen verkocht werden. Op de bovenverdiepingen waren enkele kantoren en resideerde de directie.

- Het was vaak een drukke boel, zeker na de aankomst van een volle tram. Aan het zuidelijke eind van het perron was een tweede ingang naar de restauratie, en met helemaal in de punt van het pand, een wenteltrap naar de kelderderdieping, waar de openbare toiletten waren. Voor reizigers met een mobiliteitsbeperking, waren geen voorzieningen. Zodra de juist aangekomen reizigers waren vertrokken, druppelden de eerste reizigers binnen voor de eerstvolgende tram of bus.

- In de eerste jaren was het RTM-station goed per trein bereikbaar; de SS-halte Fijenoord was in de Roentgenstraat, slechts tientallen meters van het tramstation. Later werd tegenover het NS-station Rotterdam-Zuid een halte geopend voor overstappende reizigers.

Het station Rotterdam Rosestraat vormde ruim een halve eeuw het kloppende hart van het eilandennet van de RTM.

In de jaren '50 werden de stoomtrams grotendeels vervangen door motortrams. Langs het perron staat MABD 1602 'Reiger' met tram, en op het spoor 'onder de bomen' staat MABD 1804 'Kievit' gereed voor vertrek.

In 1961 werd het stationsgebouw, nu het oudste station van Rotterdam, gemoderniseerd en wit gepleisterd. In de 21ste eeuw is de 'Chinese Muur' verdwenen.

De hoofdingang van dit gemeentelijk monument is fraai gedecoreerd.

'Zeeuws Meisje' wenkt de reizigers naar het station.

Bronnen:

- Bron knipsel 'Opening hoofdkantoor': Delpher, dagblad 'Rotterdamsch Nieuwsblad' van dinsdag 2 januari 1906, bladzijde 5 (jaaroverzicht 1905). Auteur onbekend. Link naar originele publicatie: <https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010213682:mpeg21:p005> .
- Bron artikel 'Nieuw station': Delpher, dagblad 'De Courant' van dinsdag 13 januari 1905, bladzijde 1. Auteur onbekend. Link naar originele publicatie: <https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMKB19:000968030:mpeg21:p00001> .
- Bron artikel 'Stukgoed Rosestraat': Delpher, dagblad 'Het Vrije Volk' van vrijdag 22 oktober 1954, bladzijde 3. Auteur onbekend. Link naar originele publicatie: <https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010952103:mpeg21:p003> .

- Bron artikel 'Kat op het spek': Delpher, dagblad 'Het Vrije Volk' van dinsdag 12 april 1960, bladzijde 5 .
Auteur onbekend. Link naar originele publicatie:
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010951066:mpeg21:p005> .
- Afbeelding 52c.1: Fragment hoofdingang - Fotograaf onbekend. Coll. G. van Slooten.
- Afbeelding 52c.2: Stoom - Fotograaf onbekend. Coll. G. van Slooten
- Afbeelding 52c.3: Motortrams - Fotograaf onbekend. Bron: www.rovm-digitaal.nl .
- Afbeelding 52c.4: Luchtfoto - Fotograaf onbekend. Bron: internet.
- Afbeelding 52c.5: Hoofdingang - Fotograaf: Allan Kleiweg.
- Afbeelding 52c.6: 'Zeeuws Meisje' - Fotograaf: Allan Kleiweg.